GEOGRAPHICA
ET HISTORICA
HERODOTI,

Quæ Latinè MELA *exſcripſit,*

παραλλήλως concinnata,

AB

AND. SCHOTTO ANTVERPIANO
Græcarum literarum in Academia
Toletana doctore.

ANTVERPIAE,
Ex officina Chriſtophori Plantini.
M. D. LXXXII.

CL. V.

IACOBO SCHOTTO

FRANC. F. PATRICIO ANTVERPIANO D. DE BOVTERSEM ET R. P. ANTVERP. AB ELEEMOSYNIS, FRATRI SVO CARISS. AND. SCHOTTVS LIB. MER. DD.

Recte M. Porcius Cato, in Originibus, non minus otij, quàm negotij dãdam esse rationem censuit: & Scipionem illum qui primus Africanus est appellatus, dicere solitum accepimus, nunquam se minus otiosum, solúmque esse, quàm cùm solus esse videretur. Ea est enim ingenij vis, ea agitatio, in hominibus μεμριμέσοις, & eruditis, nullum vt sine fruge tempus transigant, quin vel secum ipsi commententur, vel cum libris litteratisq. hominibus colloquantur. Nec dubito, mi frater, quin plurimi, quòd tamquam ad mercatum bonarum artium profectus sim, hanc studiorum meorum peregrinationem, more institutóque maiorum inchoatam, otium interpretentur. Ego verò vel σχολὴν, *vel* λέσχην *dici facilè patior, dum hinc prudentiam ad omnem Reipub. vsum parari, eruditionémque augeri mihi vicissim concedant: qualis in Vlysse* πολυτρόπῳ *laudatur, qui* Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω. *Equidem vt meæ peregrinationis fructus aliquando exstet, dabo operam, si vita suppeditabit: iam enim Bibliotheca, apud te depo sita, careo. Quoniam verò te absentiam mei molestè ferre crebris litteris amicè significasti, vt hoc desiderium si non tollere, mitigare saltem aliqua ex parte queam; mitto ad te Pomponium Melam scriptorem Hispanum (quem in ipso itinere Hispaniensi Itinerarij vice fungentem magnam partem fecimus meliorem & Commentario explicauimus) recens cum Herodoto comparatum. Id enim optimum commentandi genus semper existimaui, quo di-*

 gitiad

giti ad fontes intenduntur, & Latina cum Græcis, vnde illa fluxerunt, committuntur. Hinc certè magna ad Lectorem vtilitas redit: Partim vt cum Græcis Latina coniungens, par fit in vtriusque orationis facultate; partim vt non semper antiquos verba appendere solitos, sæpius etiam liberius euagatos intellegat. Aliud est enim Interpretem agere, alienisque vestigiis perpetuò insistere; aliud hinc inde mutuari, quasiq; vsucapionis iure facere suum, & in succum neruósque conuertere. Tu verò, mi frater, tanquam ex me natum partum amplectere, qui mihi ad studia excolenda auctor semper, hortatórque exstitisti: re, consilióque iam inde à puero humaniter iuuisti, Franc. parentem optimum, vt largè suppeditaret, animando: & sortem meam, vt omnium præstantissimam laudando, quam assiduè cum tua commutare velle diceres: quòd procul à negotiis, ambitione, strepitu forensi, à tumultu, & factionibus abhorrens in otio litterar. verser, immortalitatis studio flagrans. Gentem adhæc SCHOTTORVM, *non ignobilem, litteris etiam inclarescere, & cum omni posteritate adæquari sæpe gauisus es. Ego verò singularem prudentiam tuam Naturæ beneficio comparatam, numquam satis admirari soleo; qualis haud scio an in alio ciue reperiri possit: vt si de Rep. quæq; in disputationem cadere solet, re omni, ponere quis velit, ita disertè, ita copiosè sine omni perturbatione disseras, vt ab ore pendètes obstupescant, sempérque prudentiores discedant: verúmque esse exemplo tuo confirmes, in eloquentia, tametsi dux certior ars esse existimetur, plurimum valere Naturam. Quæ res facit, vt ciues omnes tui te admirentur, & ament: exteri etiam, qui te libenter vtuntur, plures huiusmodi Zophyros in Rep. egregiis ceteroquin viris opibúsque refertissima, exoptent. Te igitur in omni sermone absentem prædicare, in ore & oculis ferre; te suspicere consueuerunt. Sed mihi tempero, ne mutuum muli. Iure enim illud Comici Adelphis vsurpauero:*

Nunquam ita magnificè quidquam dicam, id virtus quin superet tua:
Itaque vnam hanc rem me habere præter alios, præcipuam arbitror:

Fratrem

Fratrem homini neminem esse primarium artium magis principem.

Hoc tantum in præsens: prudenter iudicasse S.P.Q. Antuerpianum, qui Te, laborante, & tantum non afflicta patria, in IV. Virûm ordinem, qui ab Eleemosynis sunt, adoptarunt: quo nullus maior in florentiss. illa ciuitate honor, Senatorio etiam & Consulari honorificentior, vtilior certè. Hic enim vulgi studio, & ambitu, prensandóque paratur, ab iis, qui fumosis maiorum imaginibus se iactant; Vestri verò ordinis dignitas non nisi O. B. de R. P. meritis tribuitur, & longo vsu experimentísque probatis; ac potentioribus, qui inopes subleuent, & foueant. Qua vna virtute vrbs hactenus salua permansit, post pestilentem illam stragem, qua olim pænè exhausta interierat (quo tempore & parens noster eandem dignitatem, summa cum laude, & bono publico gessit) pòstque vnam alterámve direptionem militarem, & conflagrationem: quæ, vt norunt omnes, maximam partem ad nostram familiam pertinuit, quòd ciuium nemo maiorem iacturam bonorum fecerit; incensis, solóque æquatis quaternis turritis ædibus omnium augustissimis. Sed quid vulnus, cui iam dies ipsa cicatricem obduxit, refrico? Certè in summa calamitate, singularis illa tua constantia eluxit, an præluxit potius? qua animum præceptis Christianæ Philosophiæ ad quemuis fortunæ impetum obfirmasti: Taceo prudentiam, qua iure optimo familiam ducis: In quem tota domus inclinata recumbit; ita rerum nostrarum satagis, ac si pater sis: quaſi R. P. in summo discrimine minimè deserendam putasti. Sed omnium suffragiis, tametsi repugnares diu, renunciatus, laboranti patriæ succurris: quum nunquam maior pauperum copia, vastatis agris, exspoliatis finitimis, iterúmque direptis: Agricolis fame, ferro, peste, frigore, & mœrore contabescentibus, ciuibus etiam nuper quamplurimis febri ardentissima absumptis. Piè igitur bona fortunásque impendisti, magno licet incommodo rei familiaris, negociorum, temporísque bienny, quo rebus prolatis à negociatione cessandum: Sed tu aduersa iuxtà atque secunda fers excelso animo, cum eàdem naui iacteris: & Eleemosynis, ex præcepto diuino, redimis peccata tua. Vtrumque verò fratrem Franc.

 & Hen-

& Henricum, in causis agendis diu multúmque cum laude versatos, ab administratione Reipub. omnino abstinere audio; cùm alter Orator ciuitatis renunciaretur; alter in Senatum esset adscitus: nunc enim, si aliâs vnquam, vtile præceptum, λάθε βιώσας.

Nec vixit malè, qui viuus, moriensque fefellit.

Deum O. M. precor, vt pace composita, bellum ciuile crudeliss. à finibus nostris auerruncet, & in Turcas potius conuertat: vt instaurata R. P. & Ecclesia Dei à persecutionibus respirante, studiis suus honos redeat, Academiæ nostræ vigeant, consilióque, qua possint adiuuent. Claudam Lucretianis:

Nam neque nos agere hoc patriai tempore iniquo
Possumus æquo animo; neque Schotti clara ptopago,
Omnibus in rebus communi deesse saluti.

Vale, & mea, vt soles, tuere. Ex a. d. IV. *Non. Maias.* CIƆ. IƆ. XXCI.

Ἡρόδοτος

Ου μέντοι αὐτοί γε ὁμολογέουσι κρῆσιν οἱ κᾶρες, ἀλλὰ νομίζουσιν αὐτοὶ ἑωϋτοὺς εἶναι αὐτόχθονας ἠπειρώτας, καὶ τῷ οὐνόματι τῷ αὐτῷ αἰεὶ διαχρεωμένους τῷ περ νῦν.

ΕΥΤΕΡΠΗι.

Ἑλλήνων μέν τινες ἐπίσημοι βουλόμενοι γενέσθαι σοφίην ἔλεξαν περὶ τοῦ ὕδατος τούτου τριφασίας ὁδούς. τῶν τὰς μὲν δύο τῶν ὁδῶν, οὐδ᾽ ἀξιῶ μνησθῆναι, εἰ μὴ ὅσον σημῆναι βουλόμενος μοῦνον· τῶν ἡ ἑτέρη μὲν λέγει τοὺς ἐτησίας ἀνέμους εἶναι αἰτίους πληθύειν τὸν ποταμὸν, κωλύοντας ἐς θάλασσαν ἐκρέειν τὸν Νεῖλον· ἡ δὲ ἑτέρη ἀνεπιστημονεστέρη μὲν ἐστὶ τῆς λελεγμένης, λόγῳ δὲ εἰπεῖν, θωμασιωτέρη· ἣ λέγει ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ, ῥέοντα αὐτὸν ταῦτα μηχανᾶσθαι· τὸν δ᾽ ὠκεανὸν γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν· ἡ δὲ τρίτη τῶν ὁδῶν, πολλὸν ἐπιεικεστάτη ἐοῦσα, μάλιστα ἔψευσται· λέγει γὰρ δὴ οὐδ᾽ αὕτη οὐδὲν φαμένη τὸν Νεῖλον ῥέειν ἀπὸ τηκομένης χιόνος· ὃς ῥέει μὲν ἐκ Λιβύης διὰ μέσων Αἰθιόπων, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς Αἴγυπτον· κῶς ὦν δῆτα ῥέοι ἂν ἀπὸ χιόνος, ἀπὸ τῶν θερμοτάτων ῥέων ἐς τὰ ψυχρότατα; εἰ δὲ δεῖ μεμψάμενον γνώμας τὰς προκειμένας, αὐτέων περὶ τῶν ἀφανέων γνώμην ἀποδέξασθαι, φράσω διό τι μοι δοκέει πληθύνεσθαι ὁ Νεῖλος τοῦ θέρεος· τὴν χειμερινὴν ὥρην ἀπελαυνόμενος ὁ ἥλιος ἐκ τῆς

CARIA sequitur. Habitatur incertæ originis: Alij indigenas, sunt qui Pelasgos, quidam Cretas existimant.

Freden. Pintianus in Retractationibus legit, habitatores incerti Aborigines. Quid si, habitatorum incertæ originis, vel aboriginis, vt Plinius lib. IV. cap. XXII.

Mela lib. I. cap. 9.

I. Crescit porrò Nilus, siue quòd solutæ magnis æstibus niues ex immanibus Æthiopiæ iugis largius quã ripis accipi queãt, defluunt.

II. Siue quòd Sol hieme terris propior, & ob id fontem eius minuens, in æstate tunc altius abit, finitque integrum, & vt est plenissimus, surgere.

III. Siue quòd per ea tẽpora flantes Etesiæ, aut auctas à Septentrione in meridiem nubes super principia eius imbre præcipitant, aut venienti obuij aduerso spiritu cursum descendentis impediunt: aut harenis quas cum fluctibus littori applicant, ostia obducunt: sitque

ἀρχαίης διεξόδου ὑπὸ τῶν χειμώνων ἔρχεται τῆς λιβύης ἐς τὰ ἄνω. ὡς μὲν νῦν ἐν ἐλαχίστῳ δηλῶσαι, πᾶν εἴρηται. τὸ γὰρ ἀγχοτάτω γε χώρης οὗτος ὁ θεὸς, καὶ κατ᾽ ἥντινα, ταύτην εἰκὸς διψῆν τε ὑδάτων μάλιστα, καὶ τὰ ἐγχώρια ῥεύματα μαραίνεσθαι τῶν ποταμῶν.

Γράφουσι δὴ καὶ γλύφουσι οἱ ζωγράφοι, καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ, τοῦ πανος, κατάπερ ἕλληνες τὤγαλμα, αἰγοπρόσωπον, καὶ τραγοσκελέα· οὔτι τοιοῦτον νομίζοντες εἶναί μιν, ἀλλ᾽ ὅμοιον τοῖσιν ἄλλοισι θεοῖσι.

fitque maior, [vel quòd nihil ex semet emittit, vel quòd plus, quàm solet, accipit : vel quòd minus quàm debet, emittit.]

Mela lib. I. *cap.* IIX.

Ægipanum, quæ celebratur, ea forma est.

De Psammeticho & Automolis Herodotus Euterpe, & Mela lib. III. cap. x.

Λόγος δὲ ἐστὶ, ἅμα τῷ ἔαρι πτερωτοὺς ὄφις ἐκ τῆς Ἀραβίης πέτεσθαι ἐπ᾽ Αἰγύπτου· τὰς δὲ ἴβις τὰς ὄρνιθας ἀπαντώσας ἐς τὴν ἐσβολὴν ταύτης τῆς χώρης, οὐ παριέναι τοὺς ὄφις, ἀλλὰ κατακτείνειν· καὶ τὴν ἴβιν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον τετιμῆσθαι λέγουσι Ἀράβιοι μεγάλως πρὸς Αἰγυπτίων. ὁμολογέουσι δὲ καὶ αἰγύπτιοι διὰ ταῦτα τιμᾶν τὰς ὄρνιθας ταύτας.

Θρῆνοι δὲ καὶ ταφαὶ σφέων, εἰσὶν αἵδε. τοῖσι ἂν ἀπογένηται ἐκ τῶν οἰκηΐων ἄνθρωπος, τοῦ τίς καὶ λόγος ᾖ, τὸ θῆλυ γένος πᾶν τὸ ἐκ τῶν οἰκηΐων τούτων, κατ᾽ ὦν ἐπλάσατο τὴν κεφαλὴν πηλῷ καὶ τὸ πρόσωπον. κἄπειτα ἐν τοῖσι οἰκηΐοισι λιποῦσαι τὸν νεκρὸν, αὐ-

Mela lib. III. *cap.* IX.

De serpentibus memorādi maximè, quos paruos & veneni præsentis certo anni tempore ex limo cōcretatum paludū emergere magno examine volātes in Ægyptum tendere, atq. in ipso introitu finiū ab auibus quas Ibidas appellant, aduerso agmine excipi, pugnaque confici traditū est.

Lib. I. *cap.* IX. *de Aegyptiis.*

Cultores regionū multo aliter à ceteris agunt. Mortuos fimo obliti plangunt, nec cremare, aut fodere, fas putant : verùm arte medicatos

ται ἀνὰ τὴν πόλιν στρωφώμεναι, τύπτονται ἐπεζωσμέναι, καὶ φαίνουσαι τοὺς μαζούς· σὺν δέ σφι αἱ προσήκουσαι πᾶσαι· ἑτέρωθεν δὲ οἱ ἄνδρες τύπτονται, ἐπεζωσμένοι καὶ οὗτοι. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, οὕτω ἐς τὴν ταρίχευσιν κομίζουσι. εἰσὶ δὲ οἳ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέαται, καὶ τέχνην ἔχουσι ταύτην.

Μετὰ δὲ τοῦτον, (τὸν Μῆνα πρῶτον βασιλεύσαντα Αἰγύπτου) κατέλεγον οἱ ἱρέες ἐκ βίβλων ἄλλων βασιλέων τριηκοσίων τε καὶ τριήκοντα οὐνόματα· ἐν τοσαύτῃσι γενεῇσι ἀνθρώπων ὀκτωκαίδεκα μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μία δὲ γυνὴ ἐπιχωρίη, οὕτω ἐν μυρίοισί τε ἔτεσι καὶ χιλίοισι, καὶ τριηκοσίοισί τε καὶ τεσσαράκοντα, ἔλεγον ἱρέες θεὸν ἀνθρωποειδέα οὐδένα γενέσθαι. οὐ μὲν οὐδὲ πρότερον, οὐδὲ ὕστερον ἐν τοῖσι ὑπολοίποισι, Αἰγύπτου βασιλεῦσι γενομένοισι, ἔλεγον τοιοῦτον οὐδέν. ἐν τοίνυν τούτῳ τῷ χρόνῳ τετράκις ἔλεγον ἐξ ἠθέων τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι. ἔνθα τε νῦν καταδύεται), ἐνθεῦτεν δὶς ἐπαντεῖλαι. καὶ ἔνθεν νῦν ἀντέλλει, ἐνθαῦτα δὶς καταδῦναι, καὶ οὐδὲν τῶν κατ' Αἴγυπτον ὑπὸ ταῦτα ἑτεροιωθῆναι.

Αἰγύπτιοί τε καὶ οἱ ἱρέες ἔλεγον ἀποδεικνύντες ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλέως, ἐς τοῦ Ἡφαίστου τὸν ἱρέα τοῦτον τὸν τελευταῖον βασιλεύσαντα, μίην τε καὶ τεσσαράκοντα, καὶ τριηκοσίας ἀνθρώπων γενεὰς γενομένας· καὶ ἐν ταύτῃσι

catos intra penetralia collocant sui. Literis peruersè vtūtut.

* *Ego pro* fimo, *limo legi malim parua commutatione.* πηλὸς *enim lutum est & terra aqua macerata. Mox,* suis litteris peruersè vtuntur, *putaui prouocabulū redundare, & ad priora interpunctione referendum. Herodoti enim Musa apertè, non viros ipsos sed conductitios seruos id facere. Fortè* collocant suis, *id est, per suos ferri queat. Herodot.* ταρίχευσιν *conditurā vocat: Mela,* arte medicatos *reddidit.*

Lib. 1. *cap.* IX.

Ipsi vetustissimi, vt prædicant, hominum, treecentos & ttiginta teges ante Amasim, & supra tredecim millium annorum ætates certis Annalib. teferunt. Mandatumq́ue literis seruant, dum Ægyptij sunt, quater cursus suos vertisse sidera; ac Solē bis iam occidisse, vnde nunc oritur.

* Καὶ χιλίοισι καὶ τριηκοσίοισι.] *Lau. Valla, vir ceteroquin doctiss. & linguæ Latinæ instaurator, vertit:* Ita intra decem millia trecentosq́ue & quadraginta annos; negabant vllum Deum forma humana exstitisse: *Malè: Vertendum enim* Ita intra vndecim millia, tre-

 centosq́.

ἀρχιερέας, καὶ βασιλέας ἑκατέροις τοσούτους γενομένους. καί τοι τριηκόσιαι μὲν ἀνδρῶν γενεαὶ, δυνέαται μύρια ἔτεα. γενεαὶ γὰρ τρεῖς ἀνδρῶν, ἑκατόν ἔτεα ἐστί. μιῆς δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἔτι τῶν ἐπιλοίπων γενεῶν, αἳ ἐπῆσαν τῇσι τριηκοσίῃσι, ἐστὶ τεσσαράκοντα, καὶ τριηκόσια, καὶ χίλια ἔτεα.

Τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρόνον γενέσθαι εἴκοσι ἔτεα ποιευμένῃ, τῆς ἐστὶ πανταχῇ μέτωπον ἕκαστον ὀκτὼ πλέθρα, ἐούσης τετραγώνου καὶ ὕψος ἴσον· λίθου δὲ ξεστοῦ τε καὶ ἁρμοσμένου τὰ μάλιστα. οὐδεὶς τῶν λίθων τριήκοντα ποδῶν ἐλάσσων.

Ὁ δὲ δὴ λαβύρινθος, καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει. τοῦ γὰρ δυώδεκα μέν εἰσι αὐλαὶ κατάστεγοι, ἀντίπυλοι ἀλλήλῃσι. ἓξ μὲν πρὸς βορέην, ἓξ δὲ πρὸς νότον τετραμμέναι συνεχέες. τεῖχος δὲ ἔξωθεν ὁ αὐτός σφεας περιέργει. οἰκήματα δ' ἔνεστι διπλᾶ, τὰ μὲν ὑπόγαια τὰ δὲ μετέωρα ὑπ' ἐκείνοισι τρισχίλια, ἀριθμὸν πεντακοσίων καὶ χιλίων ἑκάτερα.

Τοῦ δὲ λαβυρίνθου τούτου ἐόντος τοιούτου θῶυμα ἔτι μέζον παρέχεται ἡ Μοίριος καλεομένη λίμνη, παρ' ἣν ὁ λαβύρινθος οὗτος οἰκοδόμηται. τῆς τὸ περίμετρον τῆς περιόδου εἰσὶ στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι, σχοίνων ἑξή-

centosq. & quadraginta annos &c. *Nihilominus tamen adhuc error calculi manet, siue Herodoto imputandus is est, siue librariis. Si enim probé à me subducta ratio est, leg.* οὕτω ὦν μυρίοισί τε ἔτεσι καὶ χιλίοισι, καὶ τριηκοσίοισί τε καὶ ἑξήκοντα ἓξ ἔλεγον ἱρέας. *&c. Excurrunt enim* 11366. *anni, menses octo : & Melam* supra decem millium annor. *scripsisse praestare ausim, si, vt solet, Herodotum fide bona exscripsit.*

Lib. I. *cap.* IX. *emendante Pintiano.*

Pyramides: quarum maxima (tres namq. sunt) tricenum pedum lapidib. exstructae quatuor frontibus octona soli iugera sua sede occupat.

vel, quae sedet, occupat.

Ibidem.

Psammetichi opus Labyrinthus, domos ter mille, & regias duodecim perpetuo parietis ambitu cōplexus, marmore exstruct* ac tectus, vnū in se descensum habet, intus paene innumerabiles vias. &c.

** In numero discrepat Mela ab Herodoto, Strabone, & Plinio lib.* XXXVI. *cap.* XII.

Lib.

κοντα ἐόντων, ἴσοι καὶ αὐτῆς Αἰγύπτου τὸ παρὰ θάλασσαν. κέεται δὲ μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς βορέην τε καὶ νότον, ἐοῦσα βάθος, τῇ βαθυτάτη αὐτὴ ἑωυτῆς πεντηκοντόργυιος. ὅτι δὲ χειροποίητός ἐστι καὶ ὀρυκτή, αὐτὴ δηλοῖ. ἐν γὰρ μέσῃ τῇ λίμνῃ μάλιστά κῃ ἑστᾶσι δύο πυραμίδες, τοῦ ὕδατος ὑπερέχουσαι πεντήκοντα ὀργυιὰς ἑκατέρη· &c.

Ἐπὶ Ἀμάσιος δὲ βασιλῆος λέγεται Αἴγυπτος, μάλιστα δὴ τότε εὐδαιμονῆσαι καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι ἀνθρώποισι. καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γενέσθαι τὰς ἁπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκεομένας.

Lib. I. *cap.* IX.

Mœris, aliquando campus, nūc lacus, viginti millia passuum in circuitu patens, altior quàm ad nauigandum magnis onustisq; nauibus satis est.

Ibidem.

Viginti millia vrbium Amasi regnante habitarunt, & nunc multas habitanr.

* *In quarum nominibus receusendis diuersis abit ab Herodoto, nescio quos autores secutus.*

ΘΑΛΕΙΑ ι.

Ἐπὶ κρήνην σφι ἡγήσασθαι, ἀπ' ἧς λουόμενοι, λιπαρώτεροι ἐγίνοντο, κατάπερ εἰ ἐλαίου εἴη. ὄζειν δὲ ἀπ' αὐτῆς, ὡσεὶ ἴων. ἀσθενὲς δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης οὕτω δή τι ἔλεγον εἶναι οἱ κατάσκοποι, ὥστε μηδὲν οἷόν τε εἶναι ἀπ' αὐτοῦ ἐπιπλέειν, μήτε ξύλον, μήτε τῶν ὅσα ξύλου ἐστὶ ἐλαφρότερα, ἀλλὰ πάντα σφεα χωρέειν ἐς βυσσόν. τὸ δὲ ὕδωρ τοῦτο εἴ σφι ἐστὶ ἀληθέως οἷόν τι λέγεται, διὰ τοῦτο ἂν εἶεν τούτῳ τὰ πάντα χρεώμενοι, μακρόβιοι· ἀπὸ τῆς κρήνης δὲ ἀπαλλασσομένων, ἀγαγεῖν σφέας ἐς δεσμωτήριον ἀνδρῶν, ἔνθα τοὺς πάντας ἐν πέδῃσι χρυσέῃσι δεδέ-

Lib. III. *cap.* X.

Apud Æthiopes plus auri quàm æris (*malè hactenus*, Persis) est. ideo quod minus est, preciosius censent. Ære exornantur; auro vincula fontium fabricant. Est lacus, quo persusa corpora quasi vncta pernirenr. bibitur idem: adeo est liquidus, & ad sustinenda quę incidunt, aut immittunrur infirmus, vt folia etiam proximis decisa frondibus, non innatantia ferat, sed pessum & penitus

θαι. ἔστι δὲ ἐν τούτοισι τοῖσι αἰθίοψι πάντων ὁ χαλκὸς σπανιώτατον καὶ τιμιώτατον. θεησάμενοι δὲ καὶ τὸ δεσμωτήριον, ἐθηήσαντο καὶ τὴν τοῦ ἡλίου λεγομένην τράπεζαν.

Ὁ δὲ ἆπις οὗτος ὁ ἔπαφος γίνεται μόσχος ἐκ βοός. ἥτις οὐκέτι οἵη τε γίνεσθαι ἐς γαστέρα ἄλλον βάλλεσθαι γόνον. Αἰγύπτιοι δὲ λέγουσι σέλας ἐπὶ τὴν βοῦν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέχειν. καί μιν ἐκ τούτου τίκτειν τὸν ἆπιν. ἔχει δὲ ὁ μόσχος οὗτος ὁ ἆπις καλεόμενος σημήια τοιάδε. ἐὰν μέλας ἐπὶ μὲν τοῦ μετώπου λευκὸν τετράγωνον φορέει. Ἐπὶ δὲ τοῦ νώτου αἰετὸν εἰκασμένον. ἐν δὲ τῇ οὐρῇ τὰς τρίχας διπλᾶς. ἐπὶ δὲ τῇ γλώσσῃ, κάνθαρον.

Ἐν δὴ ὦν τῇ ἐρημίῃ ταύτῃ καὶ τῇ ψάμμῳ, γίνονται μύρμηκες, μεγάθεα ἔχοντες κυνῶν μὲν ἐλάσσονα, ἀλωπέκων δὲ μείζονα. εἰσὶ γὰρ ἐξ αὐτέων καὶ παρὰ βασιλεῖ τῶν περσέων ἐνθεῦτεν θηρευθέντες. οὗτοι ὦν οἱ μύρμηκες. ποιεύμενοι οἴκησιν ὑπὸ γῆν, ἀναφορέουσι τὴν ψάμμον. κατάπερ οἱ ἐν τοῖσι ἕλλησι μύρμηκες καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον. εἰσὶ δὲ καὶ τὸ εἶδος ὁμοιότατοι οὗτοι. ἡ δὲ ψάμμος ἡ ἀναφερομένη, ἐστὶ χρυσῖτις. ἐπὶ δὲ ταύτην τὴν ψάμμον στέλλονται ἐς τὴν ἔρημον οἱ Ἰνδοί. ζευξάμενος ἕκαστος καμήλους τρεῖς. &c.

nitus accipiat. Est locus, apparatis epulis semper refertus, & quibuslibet vesci volentibus, licet: ἡλίου τράπεζαν appellant, & quæ passim apposita sunt, affirmant innasci subinde diuinitus.

Lib. I. *cap.* IX. *de Aegypto.*

Apis populorũ omnium numen est: bos niger, certis maculis insignis & cauda linguaq; dissimilis aliorum: rarò nascitur, nec coitu pecoris, vt aiunt, sed diuinitus & cęlesti igne conceptus: Diesq. quo gignitur, genti maximè festus.

Lib. III. *cap.* VII. *de India.*

Alit formicas non minores maximis canibus, quas more Gryphorũ aurum penitus egestum cum summa pernicie attingentium custodire commemorant.

Τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορέην λέγουσι ἄνεμον τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρης, οὐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσωτέρω οὔτε ὁρᾶν οὔτε διεξιέναι ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων. *Post:* Περὶ δὲ τῶν πτερῶν τῶν Σκύθαι λέγουσι ἀνάπλεων εἶναι τὸν ἠέρα. καὶ τουτέων εἵνεκα οὐκ οἷά τε εἶναι οὔτε ἐδεῖν τὸ πρόσω τῆς ἠπείρου, οὔτε διεξιέναι τήνδε ἔχω περὶ αὐτέων τὴν γνώμην. τὰ κατύπερθε ταύτης τῆς χώρης, αἰεὶ νίφεται, ἐλάσσονι δὲ τοῦ θέρεος ἢ τοῦ χειμῶνος, ὥσπερ καὶ εἰκός. ἤδη ὦν ὅστις ἀγχόθεν χιόνα ἁδρὴν πίπτουσαν εἶδε. οἶδε τὸ, λέγω. ἔοικε γὰρ ἡ χιὼν πτεροῖσι, καὶ διὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐόντα τοιοῦτον, ἀοίκητα τὰ πρὸς βορέω ἐστὶ τῆς ἠπείρου ταύτης. τὰ ὦν πτερὰ εἰκάζοντας τὴν χιόνα τοὺς σκύθας τε καὶ τοὺς περιοίκους δοκέω λέγειν.

Τὸν ἡρακλέα εὑρεῖν ἐν ἄντρῳ μιξοπάρθενόν τινα ἔχιδναν διφυέα. τῆς τὰ μὲν ἄνω ἀπὸ τῶν γλουτέων εἶναι γυναικός. τὰ δὲ ἔνερθεν, ὄφιος. *Mox:*

Τὴν δ' ἐπεὶ οἱ γενομένους τοὺς παῖδας ἀνδρωθῆναι, τοῦτο μὲν σφι οὐνόματα θέσθαι. τῷ μὲν Ἀγάθυρσον αὐτέων. τῷ δὲ ἑπομένῳ, Γελωνόν. σκύθην δὲ τῷ νεωτάτῳ. *Infra:* Καὶ ἀπὸ μὲν Σκύθεω τοῦ ἡρακλέως γενέσθαι τοὺς αἰεὶ βασιλῆας γινομένους σκυθέων.

Ἀπὸ δὲ ὑλαίης ἄνθρωπος οἰκέουσι σκύθαι γεωργοί. τοὺς ἕλληνες οἱ οἰκέοντες ἐπὶ τῷ ὑπάνι ποταμῷ καλέουσι

Lib. II. cap. I. de Scythia Europæa.

Rhiphæis mõtibus (nam & huc illi pertinent) proxima cadentes assiduè niues adeò inuia efficiunt, vt vltra ne visum quidem intendentium admittant.

**Vbi f. legend.* incedentium.

Et lib. III. cap. V.

In Asiatico littore primi Hyperborei super Aquilonem Rhiphæosq; montes, sub ipso syderum cardine iacent.

Lib. II. cap. I.

Basilidis ab Hercule & Echidna generis principia sunt.

**Ergo malè pro* Echidna *Laur. Valla Serpentinæ naturæ, reddidit: Mela* βασιλῆας Basilidas gentem *conuertit, aut alium auctorem secutus est. Strabo lib.* VII. *inter Sarmatas & Basileorum meminit: Ptolemæus quoque* βασιλικοὺς σαρμάτας *nominat, qui & à Græcis* ῥηγῖνες *dicti, fortè de latino* Regis *nomine facta voce. Iosephus lib. I. Iudaic. Antiquitatum cap. 7.* Ἀσχανάξης, ἀσχανάξας ᾤκισεν οἱ νῦν ῥηγῖνες ὑπ' ἑλλήνων καλοῦνται.

D. quoque Hierony. in Genesim: Aschanaz Græci Reginos vocant, Sarmatæ sunt.

βορυσθενεΐτας. σφέας δὲ αὐτοὺς ὀλβιοπολίτας. οὗτοι ὦν οἱ γεωργοὶ σκύθαι νέμονται τὸ μὲν πρὸς τὴν ἕω, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδοῦ κατήκοντες ἐπὶ ποταμὸν τῷ οὔνομα κεῖται παντικάπης. Μετὰ δὲ τὴν ἔρημον ἀνδροφάγοι οἰκέουσι, ἔθνος ἐὸν ἴδιον, καὶ οὐδαμῶς σκυθικόν.

Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἕω τῶν γεωργῶν τούτων σκυθέων, διαβάντι τὸν παντικάπην ποταμὸν, νομάδες ἤδη σκύθαι νέμονται, οὔτε τι σπείροντες οὐδὲν, οὔτε ἀρῶντες. ψιλὴ δὲ δενδρέων ἡ πᾶσα αὕτη γῆ, πλὴν τῆς ὑλαίης. οἱ δὲ νομάδες οὗτοι τὸ πρὸς τὴν ἕω, ἡμερέων τεσσέρων καὶ δέκα ὁδὸν νέμονται χώρην, κατατείνουσαν ἐπὶ ποταμὸν Γέῤῥον.

Ὑπεροικέουσι δὲ τούτοισι δευτέρην λάξιν ἔχοντες βουδῖνοι γῆν νεμόμενοι πᾶσαν δασέην ὕλῃ παντοίῃ. βουδίνων δὲ κατύπερθε πρὸς Βορέην, ἔστι πρώτη μὲν ἔρημος, ἐπ' ἡμερέων ἑπτὰ ὁδόν. μετὰ δὲ τὴν ἔρημον ἀποκλίναντι μᾶλλον πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον, νέμονται θυσσαγέται, ἔθνος πολλὸν καὶ ἴδιον. ζώουσι δὲ ἀπὸ θήρης. συνεχέες δὲ τούτοισι ἐν τοῖσι αὐτοῖσι τόποισι κατοικημένοι εἰσὶ, τοῖσι οὔνομα κεῖται ἴυρκαι, καὶ οὗτοι ἀπὸ θήρης ζώοντες.

Lib. II. *cap.* I.

Colunt Georgi, exercentque terras. Siluæ deinde sunt, quas maximas hę terræ ferũt, & Panticapes qui Nomadas Georgosque disterminat. Tum Borysthenes gentem sui nominis abluit, inter Scythiæ amnes amœnissimus, turbidis aliis, liquidissimus defluit: placidior quàm cæteri, potari pulcherrimus &c. quadraginta dierum spacio nauigabilis, secundum Borysthenida & Olbida Gręca opida egreditur.

Lib. III. *cap.* VI. *Contra*

Scythæ sunt Androphagi & *Sagæ, distincti regione, quia feris scatet, inhabitabili.

** Fortè Sacæ leg. vt infr.*

Lib. II. *cap.* I.

Siluæ deinde sunt; quas maximas hæ terræ ferunt: & Panticapes, qui Nomadas Geórgosque disterminat. *Infra*: Vagi Nomades, pecorum pabula sequuntur: atque vt illa pecori durant; ita hi statam sedem agunt.

Et lib. III. *cap.* V. Ad introeuntium dexteram Scythæ Nomades, freti littoribus insident. *Lib.* I. *cap.* XXII.

Fecundos pabulo, ad alia steriles nudosque campos tenent Budini: Geloni vrbem ligneam habitant. Iuxta Thyssagetæ Iurcæque vastas siluas occupant aluntúrque venando. *Lib.*

Οἰκέουσι ὑπώρεαν οὐρέων ὑψηλῶν ἄνθρωποι λεγόμενοι εἶναι πάντες φαλακροὶ, ἐκ γενετῆς γινόμενοι, καὶ ἔρσενες, καὶ θήλεαι ὁμοίως. καὶ σιμοὶ, καὶ γένεια. ἔχοντες μεγάλα· φωνὴν δὲ ἰδίην ἱέντες. ἐσθῆτι δὲ χρεώμενοι σκυθικῇ. ζῶντες δὲ ἀπὸ δενδρέων. ποντικὸν μὲν οὔνομα τῷ δενδρέῳ ἀπ' οὗ ζῶσι. πρόβατα γὰρ σφι οὐ πολλά ἐστι. οὐ γάρ τοι σπουδαῖαι αἱ νομαὶ αὐτόθι εἰσί. ὑπὸ δενδρέῳ δὲ ἕκαστος κατοίκηται, τὸ μὲν χειμῶνα ἐπεὰν τὸ δένδρεον περικαλύψῃ πίλῳ στεγνῷ λευκῷ. τὸ δὲ θέρος ἄνευ πίλου. τούτους οὐδεὶς ἀδικέει ἀνθρώπων. ἱροὶ γὰρ λέγονται εἶναι. οὐδέ τι ἀρήϊον ὅπλον ἐκτέαται. καὶ τοῦτο μὲν τοῖσι περιοικέουσι, οὗτοί εἰσι οἱ τὰς διαφορὰς διαιρέοντες. τοῦτο δὲ ὃς ἂν καταφεύγων καταφύγοι ἐς τούτους, ὑπ' οὐδενὸς ἀδικέεται. οὔνομα δέ σφι ἐστὶ Ἀργιππαῖοι.

Τὸ μὲν πρὸς ἠῶ τῶν φαλακρῶν, γινώσκεται ἀτρεκέως ὑπὸ Ἰσσηδόνων οἰκεόμενον. Τὸ δὲ ἀπὸ τούτων τὸ κατύπερθε Ἰσσηδόνες εἰσὶ οἱ λέγοντες μονοφθάλμους ἀνθρώπους, καὶ χρυσοφύλακας γρύπας εἶναι. καὶ οὐνομάζομεν αὐτοὺς σκυθιστὶ ἀριμασπούς. ἄριμα γὰρ ἓν καλέουσι σκύθαι· σποῦ δὲ τὸν ὀφθαλμόν.

Lib. I. *cap.* XXI.

Tum continuis rupibus latè aspera & deserta regio ad Argippacos vsque promittitur. [*His iustissimi mores.] Pro domibus nemora, alimenta baccæ. Et maribus & feminis nuda sunt capita: Sacri itaq. habentur, adeoq; ipsos nemo de tam feris gentibus violat, vt aliis quoque ad eos confugisse pro asylo sit.

* *Puto verba transposita: leg. q.* His iustissimi mores: Sacri itaque habentur. *Vel potius, cùm præposterè collocata verba viderem, in eam coniecturam veni; vt credam reponendum* His semi nares: *vnde factum, ab imperitis,* His iustissimi mores. *Herod. enim disertè* σιμοὺς *hoc loco vocat eodem narrandi ordine. Sed cur,* Sacri itaque? *an quia caluitium ob raritatem diuinum quid putabant? Vide Synesium. Sed vulgata non temere muto: nam de Issedonibus Herod. post:* δίκαιοι δὲ λέγονται εἶναι καὶ οὗτοι.

Lib. II. *cap.* I.

Deinde est regio, ditis admodũ soli, inhabitabilis tamen, quia Gryphi sæuum & pertinax ferarum genus aurum terra penitus egestum, mirè amant, mireq; custodiunt: & sunt infesti attingentibus. Hominũ primi sunt Scythæ, Scytharumque queis singuli oculi esse dicuntur, Arimaspi. Ab iis Issedones vsque ad Mœotida.

Ibidem.

Νόμοισι δὲ ἰσσηδόνες τοῖσι δὲ λέγονται χρᾶσθαι, ἐπεὰν ἀνδρὶ ἀποθάνοι πατὴρ, οἱ προσήκοντες πάντες προσάγουσι πρόβατα, καὶ ἔπειτα ταῦτα θύσαντες καὶ καταταμόντες τὰ κρέα, κατατάμνουσι καὶ τὸν τοῦ δεκομένου τεθνεῶτα γενέα. ἀναμίξαντες δὲ πάντα τὰ κρέα δαῖτα προτίθενται. τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ ψιλώσαντες καὶ ἐκκαθήραντες ἀποχρυσοῦσι, καὶ ἔπειτα ἅτε ἀγάλματι χρέωνται θυσίας μεγάλας ἐπετείους ἐπιτελέοντες. παῖς δὲ πατρὶ τοῦτο ποιέει, κατάπερ οἱ ἕλληνες τὰ γενέσια.

Πρῶτον δὲ τοὺς ὑπερβορέους πέμψαι φερούσας τὰ ἱρὰ δύο κόρας, τὰς ὀνομάζουσι δήλιοι εἶναι ὑπερόχην τε καὶ λαοδίκην. ἅμα δὲ αὐτοῖσι ἀσφαλείης εἵνεκεν πέμψαι τοὺς ὑπερβορέους τῶν ἀστῶν, ἄνδρας πέντε πομποὺς, τούτους οἳ νῦν περφερέες καλέονται, τιμὰς μεγάλας ἐν δήλῳ ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ τοῖσι ὑπερβορέοισι τοὺς ἀποπεμφθέντας ὀπίσω οὐκ ἀπονοστέειν, δεινὰ ποιευμένους, εἰ σφέας αἰεὶ καταλάμψεται, ἀποστέλλοντας μὴ ἀποδέκεσθαι. οὕτω δὴ φέροντας ἐς τοὺς οὔρους τὰ ἱρὰ, ἐνδεδυμένα ἐν πυρῶν καλάμῃ, τοὺς πλησιοχώρους ἐπισκήπτειν, κελεύοντας προπέμπειν σφέας ἀπ᾽ ἑωυτῶν ἐς ἄλλο ἔθνος. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω προπεμπόμενα ἀπικνέεσθαι λέγουσι ἐς δῆλον.

Ibidem.

Issedones funera parentum læti & victimis, ac festo coitu familiarium celebrant Corpora ipsa laniata, & cęsis pecorum visceribus immista epulãdo consumunt. Capita vbi fabrè expoliuère, pro poculis gerunt. Hæc sunt apud eos ipsos pietatis vltima officia. Statim de Axiacis.

Pocula vt Issedones parentum, ita inimicissimorum capitibus expoliunt.

Mela Lib. III. *cap.* V.

Hyperborei sacris operati, maximè Apollinis, quorum primitias Delon misisse initio per virgines suas; deinde per populos subinde tradentes vltetioribus: motemq; cum diu, & donec vitio gentium temetatus est, seruasse referuntur.

Plinius Lib. IIII. *cap.* XII.

Nec libet dubitare de gente Hyperborea, cũ tot authores prodant, frugum primitias solitos Delon mittere Apollini, quẽ precipuè colunt. Virgines ferebant eas, hospitiis gentium per annos aliquot venerabiles, donec violata fide in proximis accolarum

larum finibus deponere sacra ea instituêre, hique ad conterminos deferre, atq. ita Deló vsq.. Mox & hoc ipsum exoleuit.

Ἴστρος μὲν πεντάστομος. μετὰ δὲ Τύρης τε, καὶ Ὕπανις, καὶ βορυσθένης, καὶ παντικάπης καὶ ὑπάκυρις, καὶ γέῤῥος, καὶ τάναϊς· ῥέουσι γὰρ οἵδε κατὰ τάδε. Ἴστρος μὲν ἐὼν μέγιστος ποταμῶν πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἴσος αἰεὶ αὐτὸς ἑωυτῷ ῥέει καὶ θέρεος καὶ χειμῶνος. πρῶτος δὲ τὸ ἀπ' ἑσπέρης τῶν ἐν τῇ σκυθικῇ ῥέων, κατὰ τοιόνδε μέγιστος γέγονε, ποταμῶν καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν ἐκδιδόντων. εἰσὶ δὲ οἵδε οἱ μέγαν αὐτὸν ποιεῦντες· διὰ μέν γε τῆς σκυθικῆς χώρης, πέντε μὲν οἱ ῥέοντες. *Paullò post:* ῥέει γὰρ δὴ διὰ πάσης τῆς εὐρώπης ὁ ἴστρος, ἀρξάμενος ἐκ κελτῶν, οἳ ἔσχατοι πρὸς ἡλίου δυσμέων μετὰ κύνητας οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ εὐρώπῃ. ῥέων δὲ διὰ πάσης τῆς εὐρώπης, ἐς τὰ πλάγια τῆς σκυθίης ἐσβάλλει. Τουτέων ὦν τῶν καταλεχθέντων καὶ ἄλλων πολλῶν συμβαλλομένων τὸ σφέτερον ὕδωρ, γίνεται ὁ ἴστρος ποταμῶν μέγιστος· ἐπεὶ ὕδωρ γε ἓν πρὸς ἓν συμβάλλειν ὁ νεῖλος πλήθεϊ ἐπικρατέει. ἐς γὰρ δὴ τοῦτον, οὔτε ποταμὸς, οὔτε κρήνη οὐδεμία ἐκδιδοῦσα, ἐς πλῆθός οἱ συμβάλλεταί οἱ.

Τρίτος δὲ ὕπανις ποταμὸς ὁρμᾶται μὲν ἐκ τῆς σκυθικῆς· ῥέει δὲ ἐκ λίμνης μεγάλης, τὴν πέριξ νέμονται ἵπποι ἄγριοι λευκοί. καλέεται δ' ἡ λίμνη αὕτη ὀρθῶς, μήτηρ ὑπάνιος.

Lib. 11. cap. 1.

Callipidas Axiacasq́. ab Istricis Tyra separat: surgit in Neuris. Qua exit, sui nominis opidum attingit. At ille qui Scythiæ populos à sequẽtibus dirimit, apertis in Germania fontibus, alio quàm desinit nomine, exoritur. Nam per immania magnarum gentiũ diu Danubius est. Deinde aliter appellantibus accolis, Ister fit: acceptisq́; aliquot amnibus ingens iam, & eorum qui in nostrum mare decidunt tantũ Nilo minor: totidẽ quot ille ostiis, sed tribus tenuibus, reliquis nauigabilibus effluit.

Lib. 11. cap. 1.

Callipidas Hypanis includit: ex grandi palude oritur, quam Matrem eius accolæ appellant: & diu qualis natus est defluit. Tandem non longè à mari ex paruo fonte, cui Exampeo cognomen est, adeò amaras aquas accipit, vt ipse quoq. iam sui dissimilis & non dulcis hinc defluat.

ἐκ ταύτης ὦν ἀνατέλλων ὁ Ὕπανις ποταμὸς ῥέει. ἐπὶ μὲν πέντε ἡμερέων πλόον βραχὺς καὶ γλυκύς ἐστι. ἀπὸ δὲ τούτου πρὸς θαλάσσης τεσσέρων ἡμερέων πλόον, πικρὸς δεινῶς. ἐκδιδοῖ γὰρ ἐς αὐτὸν κρήνη πικρή. οὕτω δή τι ἐοῦσα πικρή, ἣ μεγάθεϊ σμικρὴ ἐοῦσα, κιρνᾷ τὸν Ὕπανιν, ἐόντα ποταμὸν ἐν ὀλίγοισι μέγαν. ἔστι δὲ ἡ κρήνη αὕτη ἐν οὔροισι χώρης τῆς τε ἀροτήρων Σκυθέων καὶ Ἀλαζόνων. οὔνομα δὲ τῇ κρήνῃ, καὶ ὅθεν ῥέει τῷ χώρῳ, Σκυθιστὶ μὲν, Ἐξαμπαῖος. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, ἱραὶ ὁδοί.

Τοῖσι Σκύθαις μήτε ἄστεα, μήτε τείχεα ᾖ ἐκτισμένα, ἀλλὰ φερέοικοι ἐόντες πάντες ἔωσι, ἱπποτοξόται, ζώοντές τε μὴ ἀπ᾽ ἀρότου, ἀλλ᾽ ἀπὸ κτηνέων, οἰκήματά τέ σφι ᾖ ἐπὶ ζευγέων.

Lib. I. cap. IIX.

Proximis nullæ quidem vrbes: ſtata tamen domicilia ſunt quæ mapalia appellantur: victus aſper & immunditiis carens.

Et Lib. II. cap. I.

Agathyrſi & Sauromatæ ambiunt; quia pro ſedibus plauſtra habent, dicti ἁμαξόβιοι.

Τῶν δὲ λοιπῶν Βορυσθένης ἐστὶ πολυαρκέστατος, ὃς νομάς τε καλλίστας καὶ εὐνομωτάτας κτήνεσι παρέχεται, ἰχθύας τε ἀρίστους διακριδὸν καὶ πλείστους· πίνεσθαί τε ἥδιστός ἐστι· ῥέει τε καθαρὸς παρὰ θολεροῖσι· * σπόρος τε παρ᾽ αὐτὸν ἄριστος γίνεται. ποίη τε, τῇ οὐ σπείρεται ἡ χώρη βαθυτάτη. ἅλες τε ἐπὶ τῷ στόματι αὐτοῦ αὐτόματοι πήγνυνται ἄπλετοι· κήτεά τε μεγάλα ἀνάκανθα, τὰ ἀντακαίους καλέουσι, παρέχεται ἐς ταρίχευσιν· ἄλλα τε πολλὰ θωυμάσαι ἄξια. μέχρι μὲν νυν Γέρρου χώρου, ἐς τὸν τεσσεράκοντα ἡμερέων πλόος ἐστὶ, γινώσκεται ῥέων

* *Seneca Hercule Furente, de Fortuna. Intrauit Scythiæ multiiugas domos, Et gentes patriis ſedibus hoſpitas.*

Lib. II. cap. I.

Tum Boryſthenes gentem ſui nominis abluit: inter Scythiæ amnes amœniſſimus, turbidis aliis liquidiſſimus defluit: placidior quàm ceteri, potariq; *pulcherrimus. Alit lætiſſima pabula, magnoſque piſces, quibus & optimus ſapor, & nulla oſſa ſunt. Longe venit, ignotiſq; ortus è fontibus, quadraginta dierum iter alueo ſtringit, tintoq; ſpicio nauigabilis, ſecundùm Boryſthenida & Olbida, Græca opida egreditur.

* Potari-

ἀπὸ Βορέω ἀνέμου· τὸ δὲ κατύπερθε δι᾽ ὧν ῥέει ἀνθρώπων οὐδεὶς ἔχει φράσαι. φαίνεται δὲ ῥέων δι᾽ ἐρήμου ἐς τῶν γεωργῶν τῶν σκυθέων τὴν χώρην. *Post paulo*: πέρην δὲ τοῦ ἱεροῦ Δήμητρος ὑπὸ τῷ ὕπανι Βορυσθενῖται κατοίκηνται.

Ἀγάλματα δὲ καὶ βωμοὺς, καὶ νηοὺς οὐ νομίζουσι ποιέειν πλὴν ἄρηι.

Τῆς δὲ γῆς τῆς σκυθικῆς αἰνῶς ἀξύλου ἐούσης, ὧδε σφι ἐς τὴν ἕψησιν τῶν κρεῶν ἐξεύρηται· ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὰ ἱρήϊα γυμνοῦσι τὰ ὀστέα τῶν κρεῶν. ἔπειτα δὲ ἐσβάλλουσι, ἢν μὲν τύχωσι ἔχοντες λέβητας ἐπιχωρίους, μάλιστα λεσβίοισι κρητῆρσι προσεικέλους, χωρὶς ἢ ὅτι πολλῷ μέζονας ἐς τούτους ἐσβάλλοντες, ἕψουσιν ὑποκαίοντες τὰ ὀστέα τῶν ἱρηίων. καὶ οὕτω βοῦς τε ἑωυτὸν ἐξέψει καὶ τἄλλα ἱρήϊα ἑωυτὸ ἕκαστον. *Et infra*: Ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ ὄγκου ἀκινάκης σιδήρεος ἵδρυται ἀρχαῖος ἑκάστοισι· καὶ τοῦτο ἐστὶ τοῦ Ἄρηος τὸ ἄγαλμα. τούτῳ δὲ τῷ ἀκινάκῃ θυσίας ἐπετείους προσάγουσι προβάτων καὶ ἵππων. καὶ δὴ καὶ τοῖς δ᾽ ἔτι πλέω θύουσι ἢ τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι. ὅσους δ᾽ ἂν τῶν πολεμίων ζωγρήσωσι, ἀπὸ τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν ἄνδρα ἕνα θύουσι τρόπῳ οὐ τῷ αὐτῷ, ᾧ καὶ τὰ πρόβατα, ἀλλ᾽ ἑτεροίῳ.

Ἐπεὰν τὸν πρῶτον ἄνδρα καταβάλῃ ἀνὴρ σκύθης, τοῦ αἵματος ἐμπί-

*Potariq. pulcherrimus] potariq. dulcissimus *Melam scripsisse vt credam, adducor Herodoti auctoritate. Sic enim ille; πινέεσθαί τε ἥδιστός ἐστι.*

Mela ibidem.

MARS omnium Deus.

Lib. II. *cap.* I. *de Scythis.*

Pro simulachris enses & tentoria dedicant, hominesque pro victimis feriunt. Terræ latè patent, & ob exeedentia ripas suas plerumque flumina, nusquam non ad pabula fertiles. Alicubi vsq. adeò steriles ad cetera, vt qui *habitant, liquorum egentes ignes ossibus alant.

*Qui habitant] *Si Herod. sequitur, scripsit*, vt qui sacrificant. *Eruditus Lector arbitrabitur.*

Lib. II. *cap.* I.

Bella cædesq; amant: mosque est bellantibus, cruorem eius, quem primum interemerint, ipsis è vulneribus ebibere. Vt quisque plures interemerit, ita apud eos habetur eximius. Ceterũ expertem esse cædis inter opprobria vel maximum. Inter epu-

ει. ὅσους δ' ἂν φονεύσῃ ἐν τῇ μάχῃ, τουτέων τὰς κεφαλὰς ἀποφέρει τῷ βασιλέϊ. ἀπενείκας μὲν γὰρ κεφαλὴν τῆς ληΐης μεταλαμβάνει τὴν ἂν λάβωσι· μὴ ἐνείκας δὲ, οὔ.

Mox, de pelle humana detracta.

Ὃς γὰρ ἂν πλεῖστα δέρματα χειρόμακτρα ἔχοι, ἀνὴρ ἄριστος οὗτος κέκριται. πολλοὶ δὲ αὐτέων ἐκ τῶν ἀποδερμάτων, καὶ χλαίνας ἐπείνυσθαι ποιεῦσι, συῤῥάπτοντες κατάπερ βαίτας.

Πολλοὶ δὲ καὶ ὅλους ἄνδρας ἐκδείραντες, καὶ διατείναντες ἐπὶ ξύλων, ἐπ' ἵππων περιφέρουσι. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω σφι νενόμισται. αὐτὰς δὲ τὰς κεφαλὰς, οὔτι πάντων, ἀλλὰ τῶν ἐχθίστων, ποιεῦσι τάδε. ἀποπρίσας ἕκαστος πᾶν τὸ ἔνερθεν τῶν ὀφρύων, ἐκκαθαίρει.

Ἅπαξ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ὁ νομάρχης ἕκαστος ἐν τῷ ἑωυτῷ νομῷ κιρνᾷ κρητῆρα οἴνου, ἀπ' οὗ πίνουσι τῶν σκυθέων ὅσοις δὴ ἄνδρες πολέμιοι *ἀραιρημένοι ἔωσι· τοῖσι δ' ἂν μὴ κατεργασμένον ᾖ τοῦτο, οὐ γεύονται τοῦ οἴνου τούτου, ἀλλ' ἠτιμωμένοι ἀποκατέαται. Ὄνειδος δέ σφι ἐστὶ μέγιστον τοῦτο. ὅσοι δὲ ἂν αὐτῶν καὶ κάρτα πολλοὺς ἄνδρας ἀναιρηκότες ἔωσι, οὗτοι δὲ σὺν δύο κύλικας ἔχοντες, πίνουσι ὁμοῦ.

las, quot quiſque interfecerit referre, lætiſſima & frequentiſſima mentio: biniſq; poculis, qui plurimos *retulere perpotatis, interlocantur : is honos præcipuus eſt. Pocula vt Iſſedones parentum, ita inimiciſſimorum capitibus expoliunt. Apud Anthropophagos ipſæ etiam epulæ viſceribus humanis apparantur. Geloni hoſtiũ cutibus equos, ſeque velant: illos, reliqui corporis; ſe, capitum.

* *Fortè in Mela leg.* qui plurimos retulere, perpotant. *vt τὸ* interlocantur *redundet, pro quo Pintianus,* interiungunt: *qua voce & Martialem vſum nunc didici :* & interiunctas dextras *dixit Liuius, quod Maro,* & dextrã iungere dextræ. *Sed tamen vereor vt hic quadret. Herodotus Erato :* Σπαρτιῆται ἐπεὰν ζωρότερον βούλωνται πίνειν, ἐπισκύθιζον λέγουσι.

* *Pro* ἀραιρημένοι, *quod in Aldino eſt, quo vſus ſum, leg. cenſeo* ἀναιρημένοι.

Ibidem

Ὅρκια δὲ ποιεῦνται Σκύθαι ὧδε, πρὸς τοὺς ἂν ποιέωνται· ἐς κύλικα μεγάλην κεραμίνην οἶνον ἐγχέαντες, αἷμα συμμίσγουσι τῶν τὰ ὅρκια ταμνομένων, τύψαντες ὑπέατι, ἢ ἐπιταμόντες μαχαίρῃ σμικρὸν τοῦ σώματος. καὶ ἔπειτα ἀποβάψαντες ἐς τὴν κύλικα ἀκινάκεα, καὶ ὀϊστοὺς καὶ σάγαριν, καὶ ἀκόντιον. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, κατεύχονται πολλά. καὶ ἔπειτα ἀποπίνουσι αὐτοί τε οἱ τὸ ὅρκιον ποιεύμενοι, καὶ τῶν ἑπομένων οἱ πλείστου ἄξιοι.

Ibidem Mela de iisdem.

Ne fœdera quidem incruenta sunt. Sauciant se qui paciscuntur. exemptumque sanguinem,*vbi permiscuere, degustant. Id putant mansuræ fidei pignus certissimum.

* Vbi permiscuere] *Credo scripsisse Melam,* vbi vino permiscuere *Herodoti auctoritatem secutus.*

Οἱ δὲ Βορυσθενεῖται οὗτοι λέγουσι σφέας, αὐτοὺς εἶναι μιλησίους.

Lib. I I. cap. I. de Borysthene fl.

Secundum Borysthenida & Olbida Græca opida egreditur.

Ἔστι μεταξὺ Βορυσθένεός τε ποταμοῦ, καὶ ὑπάνιος χῶρος, ὄνομα δ' ἐστὶ οἱ ἐξαμπαῖος, τοῦ καὶ ὀλίγον τι πρότερον τούτων μνήμην εἶχον, φάμενος ἐν αὐτῷ κρήνην ὕδατος πικροῦ εἶναι, ἀπ' ἧς τὸ ὕδωρ ἀπορρέον τὸν ὕπανιν ἄποτον ποιέει.

Lib. I I. cap. I.

Callipidas Hypanis includit: ex grandi palude oritur, quam Matrem eius accolæ appellant, & diu qualis natus est defluit. Tandem non longè à mari ex paruo fonte, cui *Exampeo cognomen est, adeò amaras aquas accipit, vt ipse quoque iam sui dissimilis, & non dulcis hinc defluat.

Θύουσι ταῦροι μὲν τῇ παρθένῳ τούς τε ναυηγοὺς, καὶ τοὺς ἂν λάβωσι ἑλλήνων ἐπαναχθέντας. Τὴν δὲ δαίμονα ταύτην τῇ θύουσι, λέγουσι αὐτοὶ ταῦροι ἰφιγένειαν τὴν ἀγαμέμνονος εἶναι.

* *Suprà Herodotus, corruptè fortasse* Ἀμαξάμπιον *vocauit.*

Ibidem Mela. Tauri Iphigeniæ & Orestis aduentu maximè memorati: immanes sunt moribus, immanemq; famam habent solere pro victimis aduenas cædere.

Κινδυνεύουσι δὲ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι γόητες εἶναι. λέγονται γὰρ ὑπὸ σκυθέων καὶ ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ σκυθικῇ κατοικημένων, ὡς ἔτεος ἑκάστου ἅπαξ τῶν νευρῶν ἕκαστος, λύκος γίνεται ἡμέρας ὀλίγας, καὶ αὖτις ὀπίσω ἐς τὠυτὸ κατίσταται. ἐμὲ μὲν νυν ταῦτα λέγοντες οὐ πείθουσι. λέγουσι δὲ οὐδὲν ἧσσον, καὶ ὀμνύουσι δὲ λέγοντες. ἀνδροφάγοι δὲ ἀγριώτατα πάντων ἀνθρώπων ἔχουσι ἤθεα, οὔτε δίκην νομίζοντες, οὔτε νόμῳ οὐδενὶ χρεώμενοι. νομάδες δὲ εἰσί· ἐσθῆτα δὲ φορέουσι τῇ σκυθικῇ ὁμοίην· γλῶσσαν δὲ ἰδίην. μελάγχλαινοι δὲ εἵματα μὲν μέλανα φορέουσι πάντες, ἀπ' ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι. ἀνδροφαγέουσι δὲ μοῦνοι τούτων· νόμοισι δὲ σκυθικοῖσι χρέωνται.

Lib. II. cap. I.

Apud Anthropophagos ipsæetiam epulæ viscerib. humanis apparantur. Melanchlænis atra vestis,& ex ea nomen. Neuris statum *singulis tempus est, quo, si velint, in lupos, iterumque in eos qui fuere, mutentur.

* *Credo leg.* statum singulis annis tempus est. *Græcè*, ὡς ἔτεος ἑκάστου.

Οὔνομα δὲ τῇ πόλι ἐστὶ γελωνός. τοῦ δὲ τείχεος μέγαθος κῶλον ἕκαστον, τριήκοντα σταδίων ἐστί. ὑψηλὸν δὲ καὶ πᾶν ξύλινον καὶ οἰκίαι αὐτῶν ξύλιναι, καὶ τὰ ἱρά. ἔστι γὰρ δὴ αὐτόθι ἑλληνικῶν θεῶν ἱρά, ἑλληνικῶς κατεσκευασμένα ἀγάλμασί τε καὶ βωμοῖσι, καὶ νηοῖσι ξυλίνοισι. Ὑπὸ μέντοι ἑλλήνων καλέονται καὶ οἱ βουδῖνοι, Γελωνοί, οὐκ ὀρθῶς καλεόμενοι· ἡ δὲ χώρη σφέων πᾶσα ἐστὶ δασέη ἴδῃσι παντοίῃσι. ἐν δὲ τῇ ἴδῃ τῇ πλείστῃ ἐστὶ λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλή, καὶ ἕλος, καὶ κάλαμος περὶ αὐτήν.

Lib. I. cap. XXI.

Regna Amazonum fecundos pabulo ad alia steriles, nudosque campos tenēt Budini, Geloni vrbem ligneam habitant.

Ibidem

Τὰ περὶ γάμων τῶν ἀμαζόνων ὧδέ σφι διακέεται. οὐ γαμέεται παρθένος οὐδεμίη, πρὶν ἂν τῶν πολεμίων ἄνδρα ἀποκτείνῃ. αἱ δέ τινες αὐτέων καὶ τελευτῶσι γηραιαὶ πρὶν γήμασθαι, οὐ δυνάμεναι τὸν νόμον ἐκπλῆσαι.

Ibidem.

Feminæ nubunt: verùm vt nubiles habeantur, non in ætate modus est. Nisi quæ hostem interemere, virgines manent.

Lib. I. *cap.* VIII.

Γυναῖκας δὲ νομίζοντες πολλὰς ἔχειν νασαμώνων ἕκαστος, ἐπίκοινον αὐτέων τὴν μίξιν ποιεῦνται, τρόπῳ παραπλησίῳ, τῷ καὶ μασσαγέται, ἐπεὰν σκίμπωνα προστήσωνται) μίσγονται. πρῶτον δὲ γαμέοντος νασαμῶνος ἀνδρὸς νόμος ἐστὶ τὴν νύμφην νυκτὶ τῇ πρώτῃ διὰ πάντων διεξελθεῖν τῶν δαιτυμόνων μισγομένην· τῶν δὲ ὡς ἕκαστός οἱ μιχθῇ, διδοῖ δῶρον τὸ ἂν ἔχῃ φερόμενος ἐξ οἴκου. ὅρκοισι δὲ καὶ μαντικῇ χρέωνται τοιῇδε. ὀμνύουσι μὲν τοὺς παρὰ σφίσι ἄνδρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λεγομένους γενέσθαι τούτους, τῶν τύμβων ἁπτόμενοι. μαντεύονται) δὲ ἐπὶ τῶν προγόνων φοιτέοντες τὰ σήματα. καὶ κατευξάμενοι ἐπικατακοιμέωνται. τὸ δ᾽ ἂν ἴδοιεν τῇ ὄψει ἐνύπνιον, τούτῳ χρέωνται.

Quòd singulis aliquot simul coniuges: & plures ob id liberi agnatiq́. sunt nusquam pauci degunt. *Post*: Apud Ausenses nulli certa vxor est. Ex his qui tam confuso parentum coitu passim incertiq́; nascuntur, quos pro suis alant, formæ similitudine agnoscunt. Augilę Manes tantū Deos putant. pet eos deierant: eos vt oracula consulunt, precatiq́; quæ volunt, vbi tumulis incubuere, pro responsis ferunt somnia. Feminis eorum sollemne est, nocte, qua nubunt, omniū stupro patere, qui cum munere aduenerint: & tum cum plurimis concubuisse maximum decus: in reliquum pudicitia insignis est.

* *Herodotus hæc omnia citra exceptionem tribuit Nasamonibus populis* Αὐγιλέων: *nihil Augilis. Ibi fort.* Αἰχιλέων *leg. ex Stephano* περὶ πόλεων. *Mela* Αὐσέων *videtur legisse: vertit enim* Ausenses: *nisi fortè* Auschisenses *vel* Auschilenses *leg. cuiquam videatur. Quem* Αὔγιλα χῶρον *vocat Halicarn. puto ex Pomponio* Αὔγιλα *scrib vt ex ambiguitate litterarum* ι. *&* υ. *in corrupta linguæ Græcæ pronunciatione natum mendum appareat. De his inf. Quos vero* τοὺς προγόνους

Herod.

Herod. Manes *Mela reddidit. Plinius lib.* V. *cap.* VIII. inferos *exscripsit: non rectè mea sententia. Mortuos enim intelligit maiores & parentes Augylarum,* ἄνδρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λεγομένους γενέσθαι. *Aesculapio sic incubabant antiqui. vide Strabonem, & Plautum Curcul.*

Τουτέων δὲ κατύπερθε πρὸς νότον ἄνεμον, ἐν τῇ θηριώδεϊ οἰκέουσι *Γαράμαντες, οἳ πάντα ἄνθρωπον φεύγουσι, καὶ παντὸς ὁμιλίην. καὶ οὔτε ὅπλων ἐκτέαται ἀρήϊον οὐδὲν, οὔτε ἀμύνεσθαι ἐπιστέαται. οὗτοι μὲν δὴ κατύπερθε οἰκέουσι Νασαμώνων.

Mela lib. I. *cap.* VIII.

Nudi sunt Gamphasantes, armorumque omnium ignari: nec vitare sciunt tela nec iacere: ideoque obuios fugiunt, neq. aliarum quàm quibus idem ingenij est, aut congressus, aut colloquia patiuntur.

Ἐς δὲ τὸν πόλεμον, στρουθῶν καταγαίων δορὰς φορέουσι προβλήματα. [Μάκαι.†]

Διὰ δὲ αὐτῶν Κίνυψ ποταμὸς ῥέων ἐκ λόφου καλευμένου Χαρίτων, ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ.

**Equidem in Herod.* Γαμφάσαντες *non* Γαράμαντες *leg. contenderim, & locum ab indoctis librariis corruptum, qui Garamantes esse audierant: De Gamphasantibus verò nunquam in mentem ne per somnium quidem venerat. Eadem enim Mela & ex eo Plinius lib.* VI. *cap.* VIII. *& Martianus Capella lib.* VI.

† Iulius Pollux lib. I. *Onomast.* Ἄραβες καὶ θρυθῶν δοραῖς, ἀντὶ θωράκων καὶ ἀσπίδων ἐπεφράττοντο.

Ibidem. Primores sagis velantur: vulgus bestiarum pecudumque pellibus. *Lib.* I. *cap.* VII. Vltrà est Dea opidum, & Cinyps fluuius per vberrima arua decidens.

Οὗτοι δὲ καὶ οἱ Μάχλυες πέριξ τὴν Τριτωνίδα λίμνην οἰκέουσι. τὸ μέσον δέ σφι οὐρίζει ὁ Τρίτων. καὶ οἱ μὲν Μάχλυες τὰ ὀπίσω κομέουσι τῆς κεφαλῆς. οἱ δὲ Αὐσέες τὰ ἔμπροσθεν. ὁρτῇ δὲ ἐνιαυσίῃ Ἀθηναίης. αἱ παρθένοι αὐτῶν δίχα διαστᾶσαι μάχονται πρὸς ἀλλήλας λίθοισί τε καὶ ξύλοισι, τῇ αὐθιγενέϊ θεῷ λέγουσαι τὰ πάτρια ἀποτελέειν τὴν Ἀθηναίην καλέουσι.

Lib. I. *cap.* VII.

Super hunc Syrtim ingens palus: amnem Tritona recipit: ipsa Tritonis: vnde & Mineruæ cognomen inditum est, vt incolæ arbitrantur ibi genitæ. faciuntque ei fabulæ aliquam fidem, quòd quem natalem eius putant, ludicris virginum inter se decertantium celebrant.

Lib.

τὰς δὲ ἀποθνησκούσας παρθένους ἐκ τῶν τρωμάτων ψευδοπαρθένους καλέουσι. τὴν δὲ Ἀθηναίην φασὶ Ποσειδέωνος εἶναι θυγατέρα, καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης· καί μιν μεμφθεῖσάν τι τῷ πατρὶ δοῦναι ἑωυτὴν τῷ Διΐ. τὸν δὲ Δία ἑωυτοῦ μιν ποιήσασθαι θυγατέρα. ταῦτα μὲν λέγουσι.

Μίξιν δὲ ἐπίκοινον τῶν γυναικῶν ποιεῦνται, οὔτε συνοικέοντες, κτηνηδόν τε μισγόμενοι. ἐπεὰν δὲ γυναικὶ τὸ παιδίον ἁδρὸν γένηται, συμφοιτέουσι ἐς τὠυτὸ οἱ ἄνδρες τρίτου μηνός, καὶ *τῷ ἂν ἥκῃ τῶν ἀνδρῶν τὸ παιδίον, τούτου παῖς νομίζεται.

Lib. I. cap. VIII.

Apud Ausenses nulli certa uxor est. Ex his qui tam confuso parentum coitu passim incertiq. nascũtur, quos pro suis alant, formę similitudine agnoscunt. *Et sup.* Quod singulis aliquot simul coniuges, & plures ob id liberi agnatique sunt, nusquã pauci degunt.

* *Laur. Valla reddidit:* apud quem virum habitare sustinet. *Malè. Ex Mela discere poterat vertendum,* cui forma similis fuerit. *Mox in Herod. Aldino:* παρατείνουσα ὑπὸ Θηβαίων τ..Αἰγυπτίων ἐπὶ ἡρακλ∣ηίας στήλας, *mendosum esse, leg. q3.* ἀπὸ Θηβαίων.

Πρῶτοι μὲν ἀπὸ Θηβέων διὰ δέκα ἡμερέων ὁδοῦ Ἀμμώνιοι, ἔχοντες τὸ ἱρὸν ἀπὸ τοῦ Θηβαιέος Διός. καὶ γὰρ τὸ ἐν Θήβῃσι, ὡς καὶ πρότερον εἴρηταί μοι, κριοπρόσωπον τοῦ Διὸς τὤγαλμά ἐστι. τυγχάνει δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ κρηναῖον ἐόν· τὸ τὸν μὲν ὄρθρον γίνεται χλιαρόν· ἀγορῆς δὲ πληθυούσης ψυχρότερον. μεσαμβρίη τέ ἐστι, καὶ τὸ κάρτα γίνεται ψυχρόν. τηνικαῦτα δὲ ἄρδουσι τοὺς κήπους. ἀποκλινομένης δὲ τῆς ἡμέρης, ὑπίεται τοῦ ψυχροῦ, ἐς οὗ δύεταί τε ὁ ἥλιος, καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλιαρόν. ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἰὸν ἐς τὸ θερμὸν, ἐς μέσας νύκτας πελαγίζει. τηνικαῦτα δὲ ζέει ἀμβολάδην. παρέρχονταί τε μέσαι νύκτες, καὶ ψύχεται μέχρι ἐς ἠῶ. ἐπίκλησιν δὲ αὕτη ἡ κρήνη καλέεται ἡλίου.

Ibidem.

Ad Catabathmon Cyrenaica prouincia est, in eaque sunt Ammonis oraculum, fidei inclytæ: & fons quem Solis appellant. Fons media nocte feruet, mox & paullatim tepescens, fit luce frigidus: tũc vt Sol surgit ita frigidior: subinde per Meridiẽ maximè riget. Sumit deinde tepores iterum, & prima nocte calidus, atque vt illa procedit, ita calidior. Rursus cùm est media, perferuet.

* *De Ammonis oraculo Plinius lib.* V*. cap.* V*. & lib.* VI*. ca.* XXIX*. De fonte Solis ibidem lib & cap.* V*. & lib.* II*. cap.* CIII*. & Arrianum de gestis Alexandri initio: Lucretius lib.* VI*. & Strabo lib.* XVII*. Geograph.*

Ἕτερος ἁλὸς κολωνὸς, καὶ ἄνθρωποι οἰκέουσι ἐν αὐτῷ, τοῖσι οὔνομα Γαράμαντές ἐστι, ἔθνος μέγα ἰσχυρῶς. ἐν τοῖσι καὶ οἱ ὀπισθονόμοι βόες γίνονται.

ὀπισθονόμοι δὲ διὰ τόδε εἰσί. τὰ κέρεα ἔχουσι κεκυφότα ἐς τὸ ἔμπροσθεν. διὰ τοῦτο ὀπίσω ἀναχωρέοντες νέμονται, ἐς γὰρ τὸ ἔμπροσθεν οὐκ οἷοί τε εἰσὶ, προεμβαλλόντων ἐς τὴν γῆν τῶν κερέων ἄλλο δὲ οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἄλλων βοῶν, ὅτι μὴ τοῦτο, καὶ τὸ δέρμα ἐς παχύτητά τε, καὶ τρῖψιν. *Mox*: σιτέονται δὲ οἱ τρωγλοδύται ὄφις, καὶ σαύρους, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἑρπετῶν. γλῶσσαν δὲ οὐδὲ μιῇ ἄλλῃ παρομοίην νενομίκασι, ἀλλὰ τετρύγασι, κατάπερ αἱ νυκτερίδες. ἀπὸ δὲ Γαραμάντων δι' ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδοῦ, ἄλλος ἁλός τε κολωνὸς, καὶ ὕδωρ καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι, τοῖσι οὔνομά ἐστι ἄτλαντες. οἱ ἀνώνυμοί εἰσι μοῦνοι ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. ἀλέσι μὲν γὰρ σφὶ ἐστὶ Ἄτλαντες οὔνομα, ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ αὐτέων οὔνομα οὐδὲν κέεται. οὗτοι τῷ ἡλίῳ ὑπερβάλλοντι καταρῶνται, καὶ πρὸς τούτοισι πάντα τὰ αἰσχρὰ λοιδορέονται, ὅτι σφέας καίων ἐπιτρίβει, αὐτούς τε τοὺς ἀνθρώποις, καὶ τὴν χώρην αὐτέων.

Ἔχεται δὲ τοῦ ἁλὸς τούτου ὄρος τῷ οὔνομα ἄτλας. ἔστι δὲ στεινὸν καὶ κυκλοτερὲς πάντῃ. ὑψηλὸν δὲ οὕτω δή τι λέγεται, ὡς τὰς κορυφὰς αὐτοῦ οὐκ οἷά τε εἶναι ἰδέσθαι. οὐδέκοτε γὰρ αὐτὰς ἀπολείπειν νέφεα οὔτε θέρεος, οὔτε χειμῶνος. τοῦτο κίονα τοῦ οὐρανοῦ λέγουσι οἱ ἐπιχώριοι εἶναι. ἐπὶ τούτου τοῦ οὔρεος οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπώνυμοι ἐγένοντο. κα-

Lib. I. *cap.* VIII.

Ex his qui vltra deserta esse memorantur Atlantes Solem execrantur, & dum oritur & dú occidit, vt ipsis agrisque pestiferum. * Nomina singuli non habent. Troglodytæ nullarum opum domini, strident magis quàm loquuntur. Specus subeunt, aluntúrque serpentibus. Apud * Garamantas etiam armenta sunt, eaque obliqua ceruice pascuntur. Nam pronis directa in humum cornua officiunt.

* Nomina singuli non habent] *Herodot.* ἀλέσι μὲν γάρ σφι ἐστὶ Ἄτλαντες οὔνομα. *id est vniuersis enim, vel confertis nomen est Atlantes. Valla sollemne illud suũ seruat, & pro* ἀλέσι ἄλοι *legit, & sales insulsè reddidi: quo nihil alsius.*

* *Pintianus totum hunc locum ex Herod. & Plinio lib.* XI. *cap.* XXXVII. *& lib.* IIX. *cap. de bubus, restituit auxitq́;*
Specus subeunt aluntúrque serpentibus. Armenta habent, quæ obliqua ceruice pascuntur: nam pronis directa in humum cornua officiunt. Apud Garamantas etiam armenta sunt, quæ retrò ambulantia pascuntur. Apud Ausenses nulli certa vxor. &c.

Lib. III. *cap.* XI.

In arenis mons est Atlas, dense consurgens: verùm incisis vndiq. rupibus præceps, inuius, & quo magis surgit, exilior. Qui, quòd altius quàm conspici potest, vsq. in nubila erigitur, cælum & sidera non tangere modò vertice, sed sustinere quoque dictus est.

* Vsque

λέονται γὰρ δὴ Ἄτλαντες. λέγονται δὲ οὔτε ἔμψυχον οὐδὲν σιτέεσθαι, οὔτε ἐνύπνια ὁρᾶν.

De Gygantibus loquens.

Μιλτοῦνται δ' ὦν πάντες οὗτοι, καὶ πιθηκοφαγέουσι. οἱ δέ σφι ἄφθονοι, ὅσοι ἐν τοῖσι οὔρεσι γίνονται.

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ.

Οἱ φοίνικες οὗτοι οἱ σὺν κάδμῳ ἀπικόμενοι, τῶν ἦσαν οἱ γεφυραῖοι, ἄλλα τε πολλά, οἰκήσαντες ταύτην τὴν χώρην ἐσήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς ἕλληνας, καὶ δὴ καὶ γράμματα, οὐκ ἐόντα πρὶν ἕλλησι, ὡς ἐμοὶ δοκέει. πρῶτα μὲν, τοῖσι καὶ ἅπαντες χρέων) φοίνικες.

ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

Ὁ δὲ κατ' ἤπειρον στρατὸς πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐποιέετο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς χερσονήσου, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχων τὸν Ἕλλης τάφον τῆς ἀθάμαντος, ἐν ἀριστερῇ δὲ καρδίην πόλιν. διὰ μέσης δὲ πορευόμενος πόλιος, τῇ οὔνομα τυγχάνει ἐὸν Ἀγορή, ἐνθεῦτεν δὲ κάμπτων, τὸν κόλπον τὸν Μέλανα καλεόμενον, καὶ μέλανα ποταμὸν, οὐκ ἀντισχόντα τότε τῇ στρατιῇ τὸ ῥέεθρον ἀλλ' ἐπιλιπόντα. τοῦτον τὸν ποταμὸν διαβὰς, ἀπ' οὗ καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, ἤιε πρὸς ἑσπέρην, αἶνόν τε πόλιν αἰολίδα καὶ στεντορίδα λίμνην παρεξιὼν, ἐς ὃ ἀπίκετο ἐς δορίσκον. Ὁ δὲ δορίσκος ἐστὶ τῆς θρηΐκης αἰγιαλός τε καὶ πεδίον μέγα, διὰ δὲ αὐτοῦ ῥέει ποταμὸς μέγας, ἕβρος· ἐν τῷ τεῖχός τε ἐδέδμητο βασιλήιον, τοῦτο τὸ δὴ

* Vsq. in nubila erigitur] *Fortè erigi ex Herod. leg. non nemo existimabit.*

Et lib. I. *cap.* VIII.

Atlantes nomina ſinguli non habent: Non veſcuntur animalibus, neque illis in quiete qualia cæteris mortalibus viſere datur.

Mela lib. II. *cap.* I. *de Agathyrſis.*

Ora artusque pingunt: vt quique maioribus præſtant, ita magis vel minus: Cæterùm iiſdem omnes notis, & ſic vt ablui nequeant.

Et lib. III. *cap.* VI. *de Britannis.*

Incertum ob decorem, an quid aliud, vitro corpora infecti.

Mela Libro I. *cap.* XII.

Phœnicem illuſtrauere Phœnices, ſollers hominum genus, & ad belli pacisq. munia eximium. Literas & literarum operas, aliaſque etiam artes; maria nauib. adire, claſſe confligere, imperitare gentibus: regnum prœliumque commenti.

Lib. I. *cap.* II.

Ex fluuio quem accipit Melas dictus: duas vrbes amplectitur, Alopeconeſum & in altero Iſthmi littore ſitam Cardiam. Eximia eſt Aenos, ab Aenea profugo condita. Circa Hebrũ Cicones. Trans eundem Doriſcos, vbi Xerxẽ copias ſuas, quia numero non poterat, *ſpacio menſum ferunt. Deinde promontorium Serrium, ex quo canentem Orphea, ſecuta narrantur nemora, & Zone.

* Spacio menſum ferunt] *Sic & Plinius lib.* IIII. *cap.* XI. *Natur Hiſtoria. In numero inmane quantum diſcre-*

Δορίσκος κέκληται, καὶ περσέων φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκεε ὑπὸ Δαρείου ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐπείτε ἐπὶ σκύθας ἐστρατεύετο. ἔδοξε ὦν τῷ ξέρξῃ ὁ χῶρος εἶναι ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐξαριθμῆσαι τὸν στρατόν· καὶ ἐποίεε ταῦτα. τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας ἀπικομένας ἐς Δορίσκον, οἱ ναύαρχοι, κελεύσαντος ξέρξεω, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν προσεχέα Δορίσκῳ ἐκόμισαν. ἐν τῷ Σάλη τε σαμοθρηΐκη πεπόλισται πόλις, καὶ Ζώνη. τελευταία δὲ αὐτοῦ Σέρρειον, ἄκρη ὀνομαστή. ὁ δὲ χῶρος οὗτος τὸ παλαιὸν ἦν κικόνων. ἐς τοῦτον τὸν αἰγιαλὸν κατασχόντες τὰς νέας ἀνέψυχον ἀνελκύσαντες. ὁ δὲ ἐν τῷ Δορίσκῳ τοῦτον τὸν χρόνον τῆς στρατιῆς ἀριθμὸν ἐποιέετο. ὅσον μὲν νυν ἕκαστοι παρεῖχον πλήθεος ἀριθμὸν, οὐκ ἔχω εἶπαι τὸ ἀτρεκὲς, οὐ γὰρ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων, σύμπαντος δὲ τοῦ στρατοῦ τοῦ πεζοῦ τὸ πλῆθος, ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες. ἐξηριθμήθησαν δὲ τόνδε τὸν τρόπον. συναγαγόντο ἐς ἕνα χῶρον μυριάδα ἀνθρώπων, καὶ συνάψαντες ταύτην ὡς μάλιστα εἶχον, περιέγραψαν ἔσωθεν κύκλον. περιγράψαντες δὲ καὶ ἀπέντες τοὺς μυρίους, αἱμασιὴν περιέβαλον κατὰ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνήκουσαν ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλόν. ταύτην δὲ ποιήσαντες, ἄλλους ἐσεβίβαζον ἐς τὸ περιοικοδομημένον, μέχρις οὗ πάντας τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξηρίθμησαν.

pant Historici. Valla in Herod. vertit, centũ & septuaginta myriades, id est, decies septies centena millia. 1700000. Vide Diodorum Siculum lib. xi Bibloth. Isocratem Panathenaico, & Plinium lib. xxxiij. cap. x. Iustinus lib. ij Historiarum Philippicarum Epitomæ. Xerxes septingenta millia de regno armauerat, & trecenta millia de auxilijs: vt non immeritò proditum sit, flumina ab exercitu eius siccata, Græciamq. omnem vix capere exercitum potuisse: Naues quoq. decies centum millia numero habuisse dicitur. *Cetera de Sala Mela extremo lib. III.*

Recensens exercitum Xerxis.

Τούτους δὲ ἐόντας Σκύθας Ἀμυργίους Σάκας ἐκάλεον. οἱ δὲ Πέρσαι πάντας τοὺς Σκύθας καλέουσι Σάκας.

Mela Lib. III. cap. V.

Scythici populi, fere omnes in vnum Sacæ (*sic leg.*) appellati. & *cap. VI.* Scythæ sunt Androphagoi, & Sacæ, definiti regione, quã feris scatet, inhabitabili.

ΟΥΡΑΝΙΑ.

De Atheniensium classe ad Salaminem contra Xerxem. ἐς Πώγωνα τὸν Τροιζηνίων λιμένα προείρητο συλλέγεσθαι.

Mela lib. II. cap. III.

Troezenij fide societatis Atticæ illustres: portus Saronicus & Schenitas & *Pagonus.

* *Leg. igitur* Pogonus *per quartam vocalem, vt Græcis* Πώγων. *Dici sanè non potest, quã multa in auctorib. antiquis loca in integrũ restitui possent, si ad Græcos fontes longè vberrimos, vnde fluxerunt, referantur. Vellem idem in Cicerone, & Plinio alij absoluissent quorum alterum ab H. Stephano inchoatum; alterum à Ioach. Perionio promissum tantùm, laboris fortassè magnitudine vtrisq. deterritis, imperfectum iacet.*

ΤΕΛΟΣ.